

Utan bibblan stannar Sverige!

Bengt Berg

Biblioteken hör till grundvalarna i ett demokratiskt samhälle. Men det är en grundval som högern vill låta näringslivet ta makten över. Nacka kommun har tagit täten i projektet att låta företag ta hand om biblioteken. Mot detta vänder sig låntagare, författare, demokratiförespråkare och förstås biblioteksfolk. Det är ett allvarligt ingrepp på den frihetliga roll som ett bibliotek skall ha i ett demokratiskt samhälle!

Folkbibliotekens verksamhet är ovärderlig. De ger oss inblick i våra egna liv och utblick mot världen genom texter i tryckt eller digital form – tillgängliga för alla, utan avgift. På biblioteket möter vi världslitteraturen, vi läser lokaltidningen eller hemlandets nyheter, vi tar del av poesiläsningar och deltar i kultur- och samhällsdebatter. På folkbiblioteken vet vi att alla är lika välkomna, barn och ungdomar, äldre och dem av oss som har en funktionsnedsättning eller talar ett minoritetsspråk. Här finns något så ovanligt som en oas där människor kan träffas utan att behöva köpa något. Vi är medborgare och medmänniskor, inte konkurrenter eller kunder som mäts efter deras lönsamhet. Och detta att vi gratis kan låna med oss böcker, musik och annat – vilket underbart system.

Men nu är våra bibliotek hotade. Att låta privata företag ta över driften av biblioteken medför en rad risker. Och sätter för oss självklara demokratiska rättigheter ur spel.

Vad händer med ett biblioteks oberoende när det drivs av ett företag vars syfte är att håva in så mycket pengar som möjligt? Hur går det med bibliotekets oberoende och opartiskhet när det är ekonomiska intressen som ligger bakom urvalet i hyllorna eller temat för månadens föreläsningsserie. I ett samhälle där vi översköls av, impregneras med reklam och duschar i information varje dag är det viktigare än någonsin med

oberoende bibliotek där kunniga bibliotekarier kan ta fram den information och de böcker som vi letar efter. Det kan gälla en klassisk roman lika väl som dagsfärska bloggar. Vi ska inte ens behöva misstänka att det som erbjuds har valts ut för att gynna vissa kommersiella – eller politiska – intressen.

Sannolikheten är också stor att privat drivna bibliotek fokuserar på sådant som är lätt att mäta, antalet besökare eller utlån. Detta riskerar leda till likriktning och urvattning av biblioteken och förvandla vår unika folkbildningstradition till ännu en kommersiell marknadsplats. Besöksiffror och utlåningsstatistik kan vara nog så viktigt, men fångar bara in en liten del av vad som avgör om ett bibliotek är bra eller inte.

Privatiseringar av bibliotek hotar även kvaliteten genom att samarbete ersätts med konkurrens. Idag samarbetar biblioteken med varandra för att ge besökarna så bra service och utbud som möjligt. På biblioteken arbetar kunniga och intresserade människor utifrån ett medborgarperspektiv – till allas vår gemensamma nytta och glädje. Ingen bibliotekarie skulle tveka att hjälpa oss hitta det vi söker även när det inte finns på just hans eller hennes bibliotek. Men när driften av bibliotek tas över av privata företag förvandlas de andra biblioteken till konkurrenter och låntagarna reduceras till kunder.

Därför möter ”Nacka-attacken” på folkbiblioteken så starka reaktioner. Både av dem som ser sitt bibliotek som ett själens apotek och alla de som motsätter sig att ännu en hörnpelare i det demokratiska bygget säljs ut på det nyliberala marknadstorget. Låt Nacka-försöket bli ett undantag, inte ett statuerande exempel på hur man kan slå mynt av allas vår läsglädje!

Bengt Berg är ledamot i Riksdagens kulturutskott (V), men också författare och förläggare